

ВИСНОВОК

**наукового керівника, докторки юридичних наук,
професорки Москаленко Олени В'ячеславівни дисертаційної роботи
Нестеровича Олексія Сергійовича на тему: «Реалізація випускниками
закладів освіти права на працю», представленій на здобуття наукового
ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми дослідження. На шляху вступу України до глобалізованого економічного простору особливої актуальності набувають питання регульованих змін ринку праці молоді. Незважаючи на задекларовані державою законодавчі норми щодо гарантування рівних можливостей у виборі професії та забезпечення працездатній молоді надання робочого місця, економічні передумови не сприяють повноті реалізації її трудового потенціалу, а розбалансованість між попитом на робочу силу та її пропозицією, неузгодженість вимог роботодавців до молодого фахівця з рівнем та якістю його освіти посилюють напругу на національному та регіональних ринках праці. Сьогодні в конкуренції за робочі місця часто перемагають більш кваліфіковані кадри з практичним досвідом роботи та професіями, яких потребують роботодавці. Водночас молодь – це найбільш продуктивна категорія трудових ресурсів, найбільший стратегічний ресурс країни, яка посідає особливе місце в соціальній структурі суспільства та відіграє значну роль у громадсько-політичному житті держави. Саме вона перебуває в стадії трудового й соціального самовизначення й володіє специфічними рисами, які не притаманні громадянам іншого віку. Зокрема, молоді характерні особливості, які з погляду оцінки трудових ресурсів притаманні як переваги (високий освітній рівень, ініціативність, нестандартність мислення, уміння швидко адаптуватися в умовах ринкової економіки, бажання працювати й використовувати отримані в навчальному закладі знання на практиці), так і недоліки (відсутність практичного досвіду й трудових навичок, завищені вимоги до передбачуваної роботи та

самооцінка тощо). Проте, враховуючи об'єктивні психологічні особливості молоді, вона має найбільшу соціальну, професійну та життєву перспективу. Враховуючи вищевикладене, питання зайнятості випускників закладів освіти є актуальною соціальною проблемою.

Науково-теоретичним підґрунтям цього дослідження стали праці зарубіжних та вітчизняних науковців у різних галузях права, але зокрема, у галузі трудового права: М. Г. Александрова, Н. Б. Болотіної, Р. З. Лівшиця, В.П. Пастухова, О. І. Процевського, Г. І. Чанишевої, Ю. М., Щотової, О. М. Ярошенка та ін. Однак ученими аналізувалися загальні аспекти використання праці молоді, а ось комплексних досліджень щодо реалізації права на працю саме випускниками закладів освіти бракує. Тому на часі дослідити особливості реалізації права на працю саме випускників закладів освіти, з'ясувати проблеми механізму реалізації цього права та запропонувати шляхи їх вирішення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація відповідає Цілям сталого розвитку України на період до 2030 року, схваленим Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019, і виконана згідно з планом науково-дослідних робіт кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені проф. О. І. Процевського Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди в межах державної цільової комплексної програми № 0120U104122 «Реалізація Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей». Тему затверджено вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (протокол № 7 від 28 жовтня 2019 р.).

Наукова новизна представленої роботи. Дисертація на тему «Реалізація випускниками закладів освіти права на працю» є першою у вітчизняній доктрині трудового права комплексною теоретико-правовою працею, в якій на підставі вивчення зарубіжного досвіду, аналізу судової практики щодо особливостей працевлаштування випускників закладів освіти,

осмислення наукових надбань учених щодо виявлених проблем на етапі пошуку першого робочого місця випускниками закладів освіти та шляхів їх вирішення, запропоновано реальні кроки для встановлення дієвого правового регулювання реалізації випускниками закладів освіти права на працю. За своїм змістом і загальною спрямованістю дисертаційне дослідження О. С. Нестеровича відповідає обраній ним спеціальності 081 – «Право», робота пройшла належну апробацію. Дисертація є самостійною завершеною роботою, в якій відсутні порушення академічної доброчесності. Оформлення дисертації в цілому відповідає встановленим НАЗЯВО вимогам.

Здобувач вірно окреслив об'єкт (правовідносини, що виникають у зв'язку з працевлаштуванням випускника закладу освіти) і предмет (реалізація випускниками закладів освіти права на працю) дослідження, що надало йому змогу досягти значних теоретичних і практичних результатів, які мають важливе значення для розв'язання питань, виникаючих у зв'язку з працевлаштуванням випускника закладу освіти.

У *Вступі* дається загальна характеристика дослідження, обґрунтовується актуальність теми дисертації, окреслюється мета дослідження та його завдання, зазначається наукова новизна, розкривається методологічна база, наводяться найбільш значущі приклади апробації проведеного дослідження. Так, *мета* наукової роботи полягає в тому, щоб на підставі аналізу чинного законодавства України, практики його застосування й теоретичного осмислення наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених у відповідних галузях знань з'ясувати особливості реалізації права на працю випускниками закладів освіти, а також сформулювати низку висновків, пропозицій і рекомендацій, спрямованих на вдосконалення механізму реалізації цього права.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів. Здобувач комплексно підійшов до питання особливостей реалізації права на працю випускниками закладів освіти, з'ясував сутність поняття «випускник закладу освіти»; охарактеризував ретроспективу правового регулювання

працевлаштування випускників закладу освіти; виявив проблеми працевлаштування випускників закладів освіти в Україні; визначив перспективи розвитку зайнятості випускників закладів освіти в Україні; установив шляхи вдосконалення реалізації права на отримання першого робочого місця випускниками закладів освіти. Зокрема, дисертантом *уперше*:

- запропоновано концепцію «конкурс дипломів» для реалізації права на працю випускниками закладів освіти за об'єктивними умовами, якими мають бути успішність навчання та кількість набраних кредитів ЄКТС (отриманий освітній рівень);

- доведено, що доцільним є упровадження нового методу сприяння працевлаштуванню випускників закладів освіти на перше робоче місце шляхом надання підприємствам субсидій на оплату праці працевлаштованим випускникам в розмірі 50 % витрат на заробітну плату випускнику закладу освіти протягом перших двох років роботи;

- аргументовано, що на законодавчому рівні має бути чітко визначено – де та на яких посадах можуть працювати випускники за різними освітніми рівнями;

- доведено, що державні програми мають підтримувати всіх випускників закладів освіти під час пошуку першого робочого місця, як тих, хто навчався за державним замовленням, так і тих, хто навчався за контрактом;

- висловлена позиція, що дієвим кроком може стати укладення цільових контрактів щодо працевлаштування випускників закладів освіти із роботодавцями як державного, так і приватного сектору економіки.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що положення й висновки дисертації можуть бути використані: *у науково-дослідницькій діяльності* – з метою подальшого вивчення й розкриття порушеної проблематики, вдосконалення правового регулювання реалізації випускниками закладів освіти права на працю; *у правотворчості* – у процесі реформування й удосконалення чинного трудового законодавства щодо

правової регламентації механізму працевлаштування випускників закладів освіти; у *правозастосуванні* – при оперуванні наведеними висновками, рекомендаціями і пропозиціями в діяльності органів державної влади України, місцевого самоврядування, професійних спілок, громадських організацій тощо; у *навчальному процесі* – при викладанні навчальної дисципліни «Трудове право», при написанні відповідних розділів підручників, навчальних посібників, курсів лекцій, а також при підготовці студентами наукових робіт.

Вірогідність й обґрунтованість результатів дослідження. Загалом же слід відмітити, що аргументація положень дисертаційної роботи є достатньо переконливою. У висновках відбиті загальні підсумки проведеного дослідження, а також формулюються чіткі й зрозумілі практичні рекомендації по їх застосуванню. Мета та завдання дослідження у повній мірі досягнуті. Для цього автором використана широка джерельна та методологічна база. В цілому рукопис О. С. Нестеровича є завершеною науковою працею, що характеризується єдністю змісту і логіки викладення, а також свідчить про особистий внесок здобувача в розвиток науки трудового права.

Апробація. За темою дисертації та відповідно до її змісту надруковано 7 наукових публікацій, із яких 4 статі у фахових виданнях України та зарубіжному періодичному виданні, а також 3 тез доповідей і повідомлень.

Характеристика роботи здобувача в процесі підготовки дисертації, особисті якості, проявлені в процесі роботи над дисертацією. При підготовці дисертації аспірант проявив наполегливість, оригінальність мислення, виявив достатню обізнаність з теоретичними положеннями трудового права. Дисертаційна робота підготовлена Олексієм Сергійовичем самостійно, а сам він характеризується як організований, цілеспрямований дослідник та сформований науковець.

Висновок. Викладене дає підстави зробити висновок, що дисертація на тему «Реалізація випускниками закладів освіти права на працю» є завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретні наукові завдання (показати, що освіта є фактором працевлаштування випускників закладу освіти; з'ясувати сутність поняття «випускник закладу освіти»; установити теоретичні основи дослідження ринку праці і зайнятості молоді; охарактеризувати ретроспективу правового регулювання працевлаштування випускників закладу освіти; розкрити сучасне правове регулювання працевлаштування випускників закладів освіти України; виявити проблеми працевлаштування випускників закладів освіти в Україні; визначити перспективи розвитку зайнятості випускників закладів освіти в Україні; установити шляхи вдосконалення реалізації права на отримання першого робочого місця випускниками закладів освіти), які мають суттєве значення для науки трудового права.

Вважаємо, що Олексій Сергійович набув достатньої творчої зрілості для публічного захисту представленого дисертаційного дослідження. Є всі підстави рекомендувати дисертацію О. С. Нестеровича «Реалізація випускниками закладів освіти права на працю», представленій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» до захисту в спеціалізованій вченій раді.

Науковий керівник

Докторка юридичних наук, професорка,
Декан факультету менеджменту,
адміністрування та права
Державного біотехнологічного університету

Олена МОСКАЛЕНКО

Підпис О. Москаленко засвідчую:
Тимо Іванович Каревич

